

UNESCO pieņem Rekomendāciju par atvērto zinātnei

Publicēts: 23.11.2021.

Zinātne

2021. gada 15. novembrī UNESCO Ģenerālās konferences 41. sesijā vienbalsīgi tika pieņemta [Rekomendācija par atvērto zinātnei](#).

Dokumentā atvērtās zinātnes definīcijā raksturoti tādi nozīmīgi aspekti kā brīva piekļuve zināšanām (publikācijām, pētniecības datiem, u.c.), pētniecības infrastruktūrām; pētniecības procesa atvērtība, kas iekļauj sabiedriskās zinātnes (*Citizen Science*) aktivitātes, zinātnieku un politikas veidotāju sadarbību, kā arī atvērtu dialogu ar citām zināšanu sistēmām.

Rekomendācijā iezīmētas kopīgas vērtības atvērtajai zinātnei - kvalitāte un integritāte, kopīgs labums, taisnīgums un godīgums, daudzveidība un iekļautība, kā arī kopīgi principi - caurredzamība, reproducējamība, iespēju vienlīdzība, atbildība, sadarbība, iekļautība, fleksibilitāte un ilgtspēja.

Dalībvalstīm tiek rekomendētas arī konkrētas darbības atvērtās zinātnes veicināšanai, piemēram, atvērtās zinātnes nacionālās politikas izstrāde, pētniecības datu arhivēšanas un kūrēšanas stratēģiju izstrāde, sabiedriskās zinātnes iekļaušana atvērtās zinātnes stratēģijā un politikā, kā arī zinātnisko institūciju stimulēšana, lai sekmētu atvērto zinātnei.

Latvija aktīvi iesaistījās rekomendācijas izstrādē, panākot spēcīgāku uzsvāri uz *FAIR* principiem (atrodami, pieejami, savietojami, atkārtoti izmantojami) pētniecības datu pārvaldībā. Pateicoties Rekomendācijai par atvērto zinātnei, šie principi strauji kļūs par globālu standartu, veicinot to plašāku izmantošanu arī ārpus Eiropas Savienības. UNESCO rekomendācijā paustie atzinumi ir pilnībā atbilstoši topošajai Latvijas Atvērtās zinātnes stratēģijai, ko plānots iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā 2022. gadā.

UNESCO Ģenerālā konference ir augstākā organizācijas lēmējinstītūcija, kas pulcē visu dalībvalstu pārstāvjus reizi divos gados, lai

izvērtētu iepriekšējā darbības posma rezultātus, izstrādātu un apstiprinātu UNESCO vispārējo politiku, ievēlētu pārstāvjus organizācijas Izpildpadomē un vairākās starpvaldību komisijās un padomēs.

2021. gadā aprit trīsdesmit gadi, kopš Latvija pievienojusies starptautiskajām organizācijām ANO un UNESCO, kuru darbība vērsta uz miera un drošības nodrošināšanu pasaulē un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanu, veicinot starpvalstu sadarbību šo mērķu sasniegšanā.

Informāciju sagatavoja:

Izglītības un zinātnes ministrijas Komunikācijas nodaļa

prese@izm.gov.lv

Kitija Balcare, UNESCO LNK komunikācijas

Autors: konsultante

<https://www.unesco.lv/lv/jaunums/unesco-pienem-rekomendaciju-par-atverto-zinatni>